

učitelj Polanec o ovirah, katere zaprekajo napredek šolstva. Gospod poročevalec je govoril jako prepričevalno ter je največ iz lastnih izkušenj posnel resnične dogodke o ovirah šolskemu napredku. Svoj govor je obljubil — in to na splošno željo zbranih — objaviti v „Domovini“, da tako širši sloji zvedo, kako v kvar in škodo naroda delujejo razni krajni šolski sveti, ki se celo ponosno na svoja prsa trkajo, če se jim posreči kako dobro, za napredek šole in ljudske izobrazbe prepotrebno naredbo zavleči ali — preprečiti. — Predavanju je sledilo poročilo o delavnosti društva v letu 1902; po istem pa izvolitev novega vodstva z nastopnim izidom: predsednik: Šabati; namestnik: Vobič; tajnica: Kralj Ivana; blagajnica: Feigl Otilija; pevovodja: Polanec; odborniki: Samprl Martin, Kokl Jos., Negovetič Marija.

Prihodnje zborovanje bo v četrtek dne 2. aprila.

Učiteljsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je zborovalo to leto že trikrat. „Zborujem-zborovati“ — glagol, beseda, ki pomeni, da nekdo nekaj dela. Naše društvo tudi nekaj dela; kaj dela? — Spi! „Spim-spiti!“ Toda ono ne spi mirno kakor človek pod grudo, ampak kakor kralj Matjaž, ki vsakih sto let pogleda na svet, kaj se tu godi, zatem se pa zopet vrne in dalje spi. Malokdaj boste zasledili v časnikih kako poročilo o zborovanju in delovanju našega društva. Temu je vzrok, da se ali zborovanje radi nesklepčnosti ni vršilo, ali pa izvoljeni poročevalec ni imel kaj, ali ne take snovi, ki bi zanimala tudi javnost. Kakor zadehlo sobo treba bo tudi naše društvo prevetrovati! Svežega duha je potrebno! Zborovanje se vrši vedno enolično in dolgočasno. Po abecedi določen referent prečita svoj več ali manj zanimivi referat, in zborovanje je končano. Med vrati se še določi čas in kraj prihodnjega zborovanja. To je ravno tako, kakor pri licitaciji: „K prvemu!“ — „K drugemu!“ — „Nihče več?“ — „Gremo!“ —

Meseca januarja je bilo zborovanje pri Sv. Trojici. Izvolil se je odbor in prečitali referati. Pri skupnem obedu je napil g. Mocher g. predsedniku J. Mavriču, ki je že 25. leto predsednik. Zborovanje meseca februarja se je vršilo brez predsednika in podpredsednika, ker sta bila oba bolna.

Zadnje zborovanje meseca marca je bilo nesklepčno, ker je bilo razen predsednika in podpredsednika tudi mnogo gg. tovarišev bolnih, a takrat ne na telesu, ampak na volji!

Človek gre z veseljem na kraj zborovanja, da bi bil zopet med kolegi, ki vsi stremimo za istim smotrom, imamo iste težnje, iste želje — gre, da bi zvedel kaj novega o napredku na politično-šolskem polju, v stanju raznih stanovskih vprašanj, pa ne najde nikogar, razen domačega učitelja, ki te sprejme s pomilovalnim pogledom, češ: „Siromak, zaman si se trudil, zaman blato mešal tako daleč!“ In jezen se vrneš zopet v svoj kraj ter se s slabo voljo zopet poprimeš trudapolnega dela. E, Boga mi, to je žalostno!

Učiteljsko društvo svetolenartskega okraja bi moralo biti nekak svetilnik, ki bi svetil črez vse severno-vzhodne Slov. gorice ter s svojo lučjo neumornega delovanja in bistroumnega razmotrivanja perečih stanovskih vprašanj itd., kar je itak že vse v programu začrtano, vabil kolege od meje kakor: Velke, Sv. Ane, Mar. Snežne i. dr. k sodelovanju, pa tudi bližnjikom razsvetil pot, odkazano jim po stanovski dolžnosti.

Vzdramimo se ter delujmo, da se bo naše društvo povzdignilo iz duhomorne dolgočasnosti in brezbriznosti ter nudilo društvenikom priliko, se v resnici razvedriti in poučiti.

„Delujem-delovati!“

Prlek.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 5. t. m. v okoliški šoli ptujski. Udeležba je bila dobra. Lepo in veselo je posebno to, da so se začele tudi gđe. tovarišice bolj zanimati za društvo. — V slogi je moč! —

Gosp. predsednik Fr. Šorn prav presrečno pozdravi navzoče, posebno še gosta gospoda Hrena in na novo pristopivšega člana gđe. Pečar Dragotino od Sv. Marjete niže Ptuja ter preide na dnevni red.

Zapisnik zadnjega zborovanja se neizpremenjen odobri. Izmed dopisov se prebere oni učiteljskega društva za ormoški okraj, s katerim to naznanja, da bo vse potrebno ukrenilo za

skupni majniški izlet k Vel. Nedelji. Sklene se, da se naše društvo tega izleta udeleži kot gost; dan prireditve pa se prepusti v določitev bratskemu društvu za ormoški okraj. Pri točki „društvene zadeve“ je bil nek nadučitelj, ki s svojim vedenjem in pisarenjem tlači učiteljski ugled (imamo ga že itak malo) izključen iz društva. — Sedaj pa je prišel g. nadzornik ter prinesel s seboj pomnožen referat tovariša Iv. Kauklerja o računstvu od lanske okrajne učiteljske konferencije. Istega smo že vsi slišali ter tudi vsi vemo, da je velike važnosti za napredek ljudskega šolstva v računstvu; zato so tudi skoraj vsi tovariši radi segli po njem, vkljub temu, da je bil precej — slan. Temeljnost in važnost je tudi gosp. nadzornik poudarjal jako obširno v nemškem jeziku. (A po moji ne merodajni sodbi bi bil g. referent bolj ugodil slovenskemu učiteljstvu, če bi bil svoj referat objavil v našem dičnem „Popotniku“, zakaj na ta način bi ga bilo bralo vse slovensko učiteljstvo, izvzemši nekatere filistre. Sicer se pa to še lahko popravi.) Gosp. nadzornik je tudi priporočal, naj vsaka šola naroči okrajni zemljevid, s katerim je imel g. dr. Bezjak mnogo dela. Sklepati o tem društvo ne more, ker to je stvar krajnih šolskih svetov. Za tem se je še razpravljalo o oproščenju fistih učencev v poletnem semestru, ki sicer že obiskujejo šolo sedmo leto, a niso še dosegli učnega smotra.

Čas je hitro potekal, in predavanje g. Herića se je moralo zaraditega preložiti na prihodnje zborovanje, ki bo dne 2. mal. travna t. l.

Vestnik.

Osebnosti. Deželni šolski svet kranjski je imenoval suplentom na ljubljanski c. kr. višji realni akademski slikarja Antona Koželja. — S Štajerskega: Nadučitelja sta postala gg. Ivan Pilihi iz Liboj pri Celju pri Sv. Štefanu pri Šmarju in Avgust Canjko iz Št. Jurja na Pesnici pri Mariji Reki; stalna učitelja sta postala gg. Rudolf Vrabl, pomožni učitelj v Ljubljani na Vranskem in Fran Lebar na dotedanjem mestu v Hrastniku. Stalni učiteljici sta postali gđe. Marija Valenčak od Sv. Miklavža pri Ormožu v Gotovljah pri Žalcu in Franica Tajnik od Sv. Andraža pri Polzeli pri Sv. Petru v Savinjski dolini.

Učiteljski konvikt. Prosimo pošiljati vse darove za „Učit. konvikt“ vedno samo pod naslovom: Jakob Dimnik, vodja L. mestne šole v Ljubljani.

Zastopniki učiteljstva v deželnih šolskih svetih. Kakor nam poročajo, je vlada pripravljena ustreči želji učiteljstva in poskrbeti, da dobi učiteljstvo v deželnih šolskih svetih zastopnike, ki jih bo samo volilo. To je edino pravično, zakaj le na ta način dobi učiteljstvo v resnici svoje zastopnike!

Učiteljski shod. Priprave za učiteljski shod napredujejo. „Slomškova zveza“ in „Nemško učiteljsko društvo v Kočevju“ sta že objavili svojo udeležbo in sodelovanje. Obe društvi poudarjata, da je potreben skupen nastop vsega učiteljstva dežele, ker le tak bo časten za ves stan. Stanovska korist zahteva, da vsi učitelji delujemo v tem slučaju harmonično. Umevno je samo ob sebi, da izostane povsod vsako žaljenje načel drugače mislečih. Vsaka politika bo izključena. — Sedaj bo določiti vsaki stranki svoje zastopnike, ki bodo tvorili odbor, kateri bo sklical shod. — V pripravljani odbor za učiteljski shod odpošlje vsako društvo po dva zastopnika, če bi pa ne bilo med tema zastopnikoma tudi govornika, ki ga izvoli vsako društvo, je tudi vsak govornik član pripravljalnega odbora. Pripravljani odbor ima prvo sejo v četrtek, dne 26. t. m., popoldne v Ljubljani. Učiteljski shod bo javen.

Pravni zastopnik učiteljstva. Mnogo tovarišev nam izreka svoje zadovoljstvo nad akcijo, ki smo jo izprožili v svojem listu glede pravnega zastopnika učiteljstva. Vsi uvidevajo in priznavajo njegovo nujno potrebo, ki bi jo lahko

dokazali z mnogimi slučaji. Nadejamo se, da se posreči našemu učiteljstvu dobiti svojega pravnega zastopnika, ki bo neizprosno zastopal naše koristi. Če prej ne, moramo to stvar dognati na prihodnjem „Zavezinem“ zborovanju.

Učitelj in organist. „Soča“ poroča: „Primorski list“ piše dosledno v vsaki številki o učiteljih. V zadnji ima članek „Učitelj in organist“, v katerem ne pove pravzaprav nič drugega nego to, da hoče onim učiteljem, ki orglajo ter si prislužijo tako neznaten zaslužek, odjesti še to. „Prim. list“ hoče imeti cerkvenika in organista v edni osebi, ki bi ga rabili tudi pri posojilnicah itd., na kratko: desna roka bi bil g. nuncu, politični „lauffburš“ in vohun. Res, da ne spada orgljanje v cerkvi k poklicu učitelja, ali to je „Prim. listu“ malo mar, njegov namen je le ta, ali škodovati tako učitelju ali pa ga z bornimi orglarskimi groši, kjer se da, privezati nase ali mu storiti molčati. — Res, prav v vsaki številki kaže „Prim. list“ svojo ljubezen do učiteljstva.

Pomožna akcija za Dalmacijo. Po nekaterih krajih Dalmacije vlada huda beda. Na Dunaju se je zasnova pomožna akcija, katero vodi posebno v to izvoljeni odbor z znanim češkim velikašem, grofom Janom Harrachom, na čelu. V odboru so med drugimi tudi: državni posl. vitez Vuković, drž. posl. dvorni svetnik Friderik Ploj, državni posl. Jos. Virgilij Perić in državni posl. Jurij Biankini. Ta odbor je razposlal ravnokar oklice, v katerem opozarja na bedo, ki je nastala po nekaterih krajih Dalmacije zaradi slabe letine v lanskem letu in zaradi pomanjkanja dela. Že grozi zavoljo lakote tifus s svojimi groznimi posledicami. Odbor prosi milodarov, da se to prepreči. Prebivalci Dalmacije niso še nikdar prosili javnih milodarov. To je sedaj prvikrat. Avstrijski narodi so imeli vsekdar toplo srce za trpljenje človeško. Začasni odbor se obrača torej do njih, naj se usmilijo bodo trpečega prebivalstva v Dalmaciji in naj istemu z milodari priskočijo na pomoč. Odbor ima svoj sedež na Dunaju, I., Freyung 3.

Kaj vse smejo pisati o Slovencih! O tem priča vnovič neki spis v „Marburger Zeitung“, ki je (mimogrede bodi omenjeno) nekako glasilo c. kr. uradnikov v Mariboru. Ta nemški list se je pospel do več nego nečuvne trditve, da je v slovenskem narodu običaj, da koljejo svoje lastne otroke, da iste pečejo in jedo, razsekujejo svoje lastne soproge, svake in zete in da z istimi krmijo svoje prašiče! Krajev da je med slovenskim ljudstvom, katerih se treba izogibati, ako noče potnik, da mu lobanja pride kot corpus delicti na mizo sodnikov! Kaj pravite o taki pisavi?! Nič vam ne bi zamerili, ako bi nam rekli, da to ni možno — da smo si le izmislili. Ne mogli bi vam zameriti, ker je res težko verjeti, da so ljudje na svetu s tako infernalno zlobnostjo, peklensko dušo in — satanskim peresom. Taka lopovstva smejo pisati nemški listi, tako krvavo smejo žaliti eno celo narodnost, ne da bi se radi tega vznemirjal ni en sam državni pravdnik in ne da bi se — kar je še veliko huje — med nemškimi novinarji našla ena sama živa krščena duša, ki bi imela v sebi toliko zdravega moralnega čuvstva in poštenja, da bi v imenu človeškega čuvstvanja protestirala proti takemu brezprimernemu časnikarskemu lopovstvu.

Harmonij na prodaj. Meščanska šola v Krškem proda po nizki ceni Luznikov didaktofon (prvotnega sistema), ki je pripraven za šole in učence.

Čistnica uredništva.

Prejeli smo to-le pismo: . . . 13. marca 1903. Cenjeni gospod urednik! Vsa hvala Vam, da tako čvrsto zastopate naše koristi s svojim listom. A kar ste pisali v 8. št. pod zaglavjem: „Razmere, kakršnih ni pod solncem“ pa vendar ne moremo verjeti, ker ni verjetno, da bi oblastva, ki s tako paznim očesom gledajo, da kak učitelj niti za pičico ne greši zoper zakon, trpela take nezakonitosti, ki bijejo v obraz vsemu učiteljstvu. Pogovarjali smo se o tem z mnogimi kolegi, a nihče ne more tega verjeti, da bi krojača pripustili za učitelja, izšolane učitelje pa ob istem času silili v nadaljevalne tečaje.

Saj vendar nismo v časih, ko se je vršila Malavašičeva povest „Zlata vas“, ko so imeli minuendo licitacijo učiteljske službe in je postal učitelj oni, ki jo je prevzel za najnižjo plačo. A že takrat je rekel župnik, da naj učitelja pošteno plačajo. Oprostite nam, da jdvomimo. S tem Vas pa nikakor ne maramo žaliti, ampak le mislimo, da ste bili bržkone mistificirani. Dandanes se zahteva od dimnikarja, da ima dokaz sposobnosti in od takega, ki hoče biti učitelj, pa bi se kaj takega ne zahtevalo. Notica je naredila velikanski vtisk ne le med učiteljstvom, ampak tudi med vsem pametno mislečim ljudstvom. Ako mogoče, razjasnite nam to, ker se učiteljstvo zgraža nad takimi razmerami. Neki kolega je rekel: „Pri takih razmerah niso naša zrelostna in sposobnostna izpričevala za drugo kot za na — gnojišče.“ Tako se pač ne izboljšuje tako grajano zaostalo šolstvo. Oprostite mi, da Vam pišem odkritosrčno. S kolegijalnim pozdravom Vaš . . .

Nanje odgovarjamo: Ne čudimo se, da ste tudi Vi zašli med neverjetne Tomaže, saj je bilo tudi nam težko verjeti. A resnice ni mogoče zatajiti. Ker pa je naš princip, da pišemo zgolj resnico, četudi bode v oči, smo registrovali tudi to. Če pa hočete zvedeti, kje so tiste šole, pojdite v naj-zapuščenejši košček slovenske zemlje, v črnomeljski okraj, tamkaj zveste, da ni bilo laži v naših besedah. Sicer pa tudi lahko greste po dokazilo na Notranjsko v Ž., kjer Vam povedo, da je ondotna trirazrednica vzgojila učiteljico, ki ji je bila dovolj ljudskošolska izobrazba, da je bila sprejeta v naš stan. Vemo pa še marsikaj drugega, kar nam bo ob svojem času še dobro služilo. Zato se kar nič ne čudimo, da poudarjajo to žalostno resnico tudi nemški listi. Berite samo na pr. „Steierische Schul- und Lehrerzeitung“ z dne 8. t. m. ali pa „Laibacher Schulzeitung“ z dne 16. t. m. Tako prehaja slava našega imena od naroda do naroda. In slava tistim, ki so tej slavi plemeniti vir!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 623.

Kranjsko.

Na štirirazredni ljudski v D. M. v Polju je stalno oddati s pričetkom šolskega leta 1903/4 učno mesto s postavnimi prejemki samo za moške prosilce.

Pravilno opremljene prošnje je poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 15. aprila 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 7. sučca 1903.

Št. 221.

Na štirirazredni ljudski deški šoli v Kamniku je stalno oddati eno učno mesto s postavnimi prejemki s pričetkom šolskega leta 1903/4. Prednost imajo prosilci, ki so zmožni poučevati v risanju na obrtnonadaljevalni šoli.

Prošnje, ki so bile vložene vsled razpisa z dne 17. septembra 1902 št. 678, obdržijo veljavnost tudi za novi razpis.

Nove prošnje je poslati tukajšnjemu uradu službenim potom do 15. aprila 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 11. marca 1903.

Št. 312.

Na dverazrednici na Blokah je popolniti izpraznjeno nadučiteljsko mesto. Prošnje za to mesto so predpisanim potom vlagati semkaj do dne 7. aprila 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, dne 6. marca 1903.

Št. 560.

Primorsko.

V šolskem okraju Sežanskem so razpisana ta-le mesta:

1. učiteljsko-voditeljska služba na enorazrednicah v Avberu, v Kobljeglavi, Štjaku in na Vojščici;
2. služba učiteljice na trirazrednici v Nabrežini;
3. služba učiteljice rokodel za šole v Nabrežini, Šempolaju in Mavhínjah proti letni nagradi od 520 K.

S službama pod točkama 1. in 2. so spojeni prejemki, ustanovljeni v deželnih zakonih od dne 15. oktobra 1896. I. zak. in ukaz. št. 30 in od dne 6. oktobra 1900. I. zak. in ukaz. št. 26.

Prosilci odnosno prosilke naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje tekom šestih tednov po oglasu tega razpisa v uradnem listu na c. kr. okrajni šolski svet.

C. kr. okrajni šolski svet Sežana, dne 8. marca 1903.

Predsednik: Rebek.